

Yokohama Elektromos

PRÓBACSENDŐRÖK TANKÖNYVE

---

4. FÜZET

Illetményszabályok

Örsgazdászatkezelési utasítás

**A közgazdálkodásokra és közétke-
zésekre vonatkozó határozványok**

Ruhagazdálkodási utasítás

HIVATALOS KIADÁS

BUDAPEST, 1941

*A közművelődési és
sportminiszter*

szavak / szavak / szavak. 130.

ILLETMÉNYSZABÁLYOK

Illetményszabályok.

A csendőrlegénység illetményei két csoportra oszlanak :

1. rendszeres és állandó illetményekre, ezek : a havizsold, csendőrségi pótdíj, élelmezési pénzátalány és szállásilletmény,

2. különös, illetve egyes alkalmakkor járó illetményekre, ilyenek : a szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények, vezényeltetések alkalmával járó illetmények, vezénylési pótdíj, kíséreti díjak, mérsékelt áru dohány, életmentésért és hulla kifogásért járó jutalomdíj, igény kórházi ápolásra és gyógyszerekre.

1. Rendszeres és állandó illetmények.

Havizsold.

A havizsold a csendőrlegénység részére rendfokozatok szerint megállapított havi pénzilletmény, amely a nyugdíjba beszámít. A havizsold összege rendfokozatonként és egyes rendfokozatokban eltöltött szolgálati idő szerint emelkedik. A próbaszendőr havizsoldja 53 pengő 50 fillér.

A havizsold a próbaszolgálatba lépés napjától illetékes. A hónapközben növedékbe vettek részére a hónap minden egyes hátralevő napjára, a havizsold $\frac{1}{30}$ -ad része előre illetékes.

A próbaszolgálat után véglegesített próbaszendőrök a csendőr részére megállapított havizsoldot kapják, amelynek összege az alacsonyabb havizsold fokozatban 64 pengő 50 fillér.

Próbaszendőrök nyugdíjjárulékot nem fizetnek.

Csendőrségi pótdíj.

A csendőrség tényleges szolgálatot teljesítő legénysége részére a nyugdíjba is beszámítható csendőrségi pótdíj illetékes, amely a csendőrségi szolgálati időtől függetlenül a havizsoldhoz és annak fokozatához igazodik.

Próbacsendőröknek csendőrségi pótdíjra nincs igényük.

A «csendőr» rendfokozatuak csendőrségi pótdíja havi 20 pengő 40 fillér.

Élelmezési pénzátalány.

Az élelmezési pénzátalány rendfokozat és havizsoldfokozat szerint a Budapesten és a vidéken állomásozó legénység részére külön-külön kiszabásban van megállapítva. Kiszabásának megállapításánál az állandó beosztás helye a mértékadó.

Próbacsendőr élelmezési pénzátalánya Budapesten és vidéken havi 30 pengő. A «csendőr» rendfokozatuak havi élelmezési pénzátalánya az alacsonyabb havizsold fokozatban Budapesten 49 pengő 60 fillér, vidéken 39 pengő 60 fillér. 36

Szállásilletmény.

Próbacsendőrök kincstári-, vagy bérelt laktanyában természetben kapnak elhelyezést.

2. Különös — alkalmi — illetmények.

Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények.

Szolgálati utazások azok, amelyek utasítás vagy parancs alapján történnek.

A szolgálati utazások feloszlanak: A) *ügyködési utazásokra* és B) *költözködési utazásokra*.

A) Ügyködési utazások.

Ügyködési utazások azok, melyek szolgálati vagy hivatalos ügyekben az alkalmazás helyén kívül történnek és amelyeknél az ügyködő csendőr szolgálati működésének bevégeztével alkalmazási helyére ismét visszatér. Ezek: a szárny-, osztály-, vagy kerületi parancsnokság állomáshelyére utazás, ha a berendelés szolgálati ügyben, a csendőr hibáján kívül történik; hullaszállítmányok kísérése; robbanóanyag-szállítmányok kísérése; megbetegedett, elmebajos, vagy megsebesült csendőrök-höz kirendelt kísérők utazásai és végül szolgálati lovak átvételével és kíséréseivel kapcsolatos utazások.

Nem ügyködési utazás az itt fel nem sorolt egyéb egyszerű szol-

gálati utazás és a külszolgálat, amely után vezénylési pótdíjat lehet felszámítani.

Ügyködési utazások alkalmával a próbacsendőr részére megállapított illetmények a következők:

a) Utiköltségtérítés (vasút, gőzhajó, elfogat).

Csendőrlegénység vasúton a III. kocsiosztály igénybevételére jogosult. Vasúti viteldíját az alább felsorolt vasúti vonalakon történő szolgálati utazás alkalmával átalányozás útján számolják el:

a m. kir. államvasutak és a kezelésében álló összes vasutak vonalain; a Mohács—Pécsi vasút Úszög—Villányi vonalán; a Békéscsaba—Békési; a Bánréve—Ózdi vonalán; a Győr—Sopron—Ébenfurti vasút és a Szeged—Csanádi vasút R.-T. vonalain.

Átalányozottan csak egyenruhában, menetlevéllel, esetleg szolgálati lappal lehet utazni.

Nem lehet átalányozottan utazni a fentebb fel nem sorolt hazai magánvasutak vonalain, továbbá az idegen hatóságok (pl. bíróságok, ügyészségek, honvédség, parancsnokságok stb.) felhívására, ezek érdekében teljesített szolgálatokban; a csendőrség által elfogott saját és idegen hadsereg kötelékébe tartozó katonai szökevények kísérésénél. Ezeknél az utazásoknál a csendőrök saját személyük, valamint az általuk kísért egyén után a Katonadijszabás szerint vasúti viteldíjakat (jegyváltás ellenében) fizetnek.

A csendőrség által kísért, elővezetett, elfogott polgári egyének, továbbá foglyok, rabok és fegyencek után a vasúti költséget rendes polgári vasúti menetjegy váltása mellett készpénzben kell fizetni.

Gyorsvonalat csak sürgős és indokolt esetekben lehet igénybevenni, ha a menetlevelet a kiállító parancsnokság «*Gyorsvonal használatára is érvényes!*» záradékkal ellátja.

Csendőrlegénység hajón a II., ha pedig ilyen a hajón nem volna, a III. (fedélzeti) helynek megfelelő viteldíj felszámítására jogosult.

Csendőrlegénység elfogatot vehet igénybe akkor, ha más olcsóbb közlekedési eszköz (vasút, gőzhajó stb.) nincsen és ha az elfogaton megteendő út 7.5 kilométernél nagyobb.

b) Napidíj.

A próbacsendőr napidíja 3 pengő 50 fillér. A «csendőr» rendfokozatuak napidíja 3 pengő 50 fillér. Ha egy ügyködési utazás 24 óránál tovább tart, minden teljes 24 órára teljes összegű napidíj, a fennmaradó időre pedig, ha ez az idő 12 óránál kevesebb, vagy 12 órát tesz ki, a napidíjnak csak a fele, ha pedig ez az idő 12 óránál több, a teljes napidíj illetékes.

A 6 óránál rövidebb tartamú ügyködési utazásnál napidíjat nem

lehet felszámítani; 6 óránál több, de 8 órát meg nem haladó idő után egynegyed, 8 óránál több, de 18 órát meg nem haladó idő után fél, 18 órát meghaladó idő után az egész napidíjat lehet felszámítani.

B) Költözködési utazások.

Költözködési utazások alkalmával a nőtlen csendőrlegénység az alábbi illetményeket kapja:

a) Utiköltség térítés (vasút, gőzhajó, kivételesen lófogató kocsii).

A próbacsendőrök költözködési utazásnál az átalányozott vasutak vonalain személyviteldíjat nem fizetnek. Az átalányozás alá nem eső magánvasutak vonalain a Katonadijszabás szerinti személyviteldíjat fizetik.

b) Poggyászviteldíj.

A nőtlen legénység költözködési utazása (áthelyezése, tartós vezénylése, továbbá fel-, vagy leszerelése) alkalmával vasúton, vagy gőzhajón a kincstár terhére legfeljebb 50 kilogramm kézipoggyászt vihet magával, amely után a Katonadijszabás szerint tényleg fizetett poggyászviteldíjat jogosult elszámolni. Az 50 kilogrammot meghaladó súly után eső poggyászviteldíj összegét a kincstár terhére elszámolni nem lehet.

A poggyásznak a vasúti-, vagy hajóállomáshoz, valamint az onnan való szállításáért 10 kilogrammonként 30 fillér számítható fel a kincstár terhére.

A poggyász után a vasút részéről kirótt pótilletéket is fel lehet számítani.

A három hónapnál hosszabb ideig tartó tanfolyamokba vezényelt csendőrök a poggyászviteldíjat és poggyász-szállítási díjat jogosultak felszámítani.

Vezényeltetések alkalmával járó illetmények.

A vezénylés (szolgálatátételre beosztás) lehet ideiglenes, vagy tartós. *Ideiglenes* általában az a vezénylés, amelynek tartama a 90 napot rendszerint nem haladja meg. A többi vezénylés *tartós* vezénylés.

Az ideiglenesen vezényelt csendőr vezényeltetési pótdíjat kap. A vezényeltetési pótdíj összege próbacsendőrnél minden megkezdett napra a napidíj egynegyede.

Tartósan vezényelték ugyanazokat az illetményeket kapják, mint az áthelyezettek.

Vezénylési pótdíj.

Vezénylési pótdíj minden olyan külszolgálat után illetékes, amelyet a csendőr 12 órán túl állomáshelyétől távol teljesít.

[Külszolgálat minden — szolgálatteljesítéssel — járőr- vagy járőr-vezényeltetésre és egyéb összpontosításra.]

A vezénylési pótdíj összege próbacsendőr részére az állomásról elindulás időpontjától a bevonulás időpontjáig minden befejezett 12 óra után 70 fillér.

Vezénylési pótdíj *csak az utazás idejére* illetékes: orvosi megvizsgálás, felülvizsgálat, vagy leszerelés céljából behívott, továbbá kiképzésre utazó legénység részére, ha az oda- és visszautazásban töltött idő együttvéve legalább 12 órát tesz ki.

Vezénylési pótdíjra nincsen igénye annak a csendőrnek, akit önhibájából szárny-, osztály-, esetleg a kerületi parancsnoksághoz kihallgatásra, vagy fegyelmi fenyítésének kitöltése végett berendelnek, vagy mint vádlottat a honvédbírósághoz idéznek, illetőleg kísérnek.

Kíséreti díjak.

Futárok, postakocsik, kincstári pénzzállítványok fedezeti kíséretéért, ha a csendőrséget erre felszólítják, a fedezetet igénybe vevők kilométerenként minden egyes csendőr részére 27 fillér kíséreti díjat fizetnek.

A kíséreti díjakat esetről-esetre közvetlenül a csendőrt kivezénylő őrsparancsnok nyugtájára fizetik ki, aki azt a kíséretet teljesítő csendőrnek kézbesíti.

Mérsékelt áru dohány.

A dohányzó csendőrlegénység havonként legfeljebb 8 csomag — egyenként 100 gramm súlyu — mérsékelt áru pipadohányt igényelhet az illetékes dohánynyagárustól.

Életmentésért és hullakifogásért járó jutalomdíj.

Nyilvánvaló halálos veszélyből, a megmentő életének kockáztatásával megmentett minden emberért a megmentő csendőr 30 pengő jutalomban részesül.

Minden vízből kifogott hulláért 8 pengő illetékes.

Kórházi ápolásra igény.

Tényleges szolgálatban álló csendőrök megbetegedésük esetén elsősorban honvéd egészségügyi intézetek (honvédkórházak, József főherceg szanatórium, honvéd gyógyfürdőkórház) igénybevételére jogosultak.

A honvéd egészségügyi intézetekben az ápolás minden napjára napi 1 pengő 50 fillért vonnak le a csendőrtől.

A nőtlen legénység ezen felül a honvéd egészségügyi intézetekben történő ápolásuk minden napjára közzgazdálkodásuk javára még napi 50 fillér hozzájárulást fizetnek.

A kincstár az ápolási költségekhez hozzájárul.

Ha a csendőr honvéd egészségügyi intézetet bármi okból nem vehetné igénybe, költségeiből a kincstár csak annyit térít meg, amennyit a honvéd egészségügyi intézetben ápolása esetén.

A közbiztonsági szolgálat teljesítése közben, a szolgálat sajátlagos volta folytán önhibájukon kívül sebesülést, vagy súlyos testi sérülést szenvedett csendőröknek úgy a honvéd egészségügyi intézetekben, mint a polgári (állami, vagy köz-) kórházakban ingyenes kórházi ápolásra vagy ingyenes kórházon kívüli gyógykezelésre van igényük.

Csendőrök honvédorvosi rendeletre a honvédkórházakban rendelkezésre álló különleges gyógykezeléseket (röntgen, stb.) akár mint ápoltak, akár mint bejáró betegek készpénzben előre befizetett térítés ellenében igénybe vehetik. Kezelési költségeiket — a honvédkórház igazolása alapján — teljes összegben a kincstár terhére felszámíthatják.

A budapesti honvéd gyógyfürdő kórházba beutaltak az orvos által rendelt fürdőket díjtalanul használják.

Gyógyszerekre igény.

A csendőrlegénység kórházon kívüli gyógykezelése esetén olyan gyengélkedéseknél, midőn az orvos a baj csekély voltánál fogva kórházi ápolást nem tart szükségesnek, a kórházon kívüli gyógykezeléshez szükséges gyógyszereket meghatározott ártérítés mellett honvéd gyógyszerertárban, vagy ha ilyen helyben nincs, polgári gyógyszerertárból beszerezheti. Ezt a kincstár visszatéríti.

Polgári gyógyszerertárból történő beszerzésnél is csak olyan gyógyszerek ármegtérítését lehet igényelni, amelyek a Katonai Gyógyszerártsabásban fel vannak sorolva.

Az ilyen gyógyszerek beszerzéséből felmerült költségeket az orvosi vények alapján a kincstár terhére el lehet számolni.

ÖRSGAZDÁSZATKEZELÉSI UTASÍTÁS

Gazdászatkezelési utasítás.

Bevezetés.

A csendőrörsök gazdászatkezelési teendőiből ez a kivonat csak azokat tárgyalja, amelyek a próbacsendőrök ezirányú ismereteinek elsajátításához szükségesek.

Személyi illetmények felvételét mindenkor teljes névaláírással (családi és utónév, valamint rendfokozat megjelölése mellett) kell nyugtázni, minden egyéb számadási okmány aláírásánál csak a vezetéknevet és a rendfokozat rövidítését kell használni.

Pénztári bizottság.

Az őrsön kezelt személyi illetményeket, gazdasági átalányokat, a közzgazdálkodás pénztét, a ló tápra adott előlegeket és egyéb elszámolás tárgyát képező pénzeket az őrsök pénztárában kell őrizni. A közzgazdálkodás pénztét (takarékkönyveit) a kincstári, vagy más pénztétől elkülönítve kell őrizni. Itt kell őrizni a közzgazdálkodás rendes tagjainak takarékkönyveit is.

Az őrs pénztárát «Pénztári bizottság» kezeli. A pénztári bizottság tagjai az őrsparancsnok és a közzgazdálkodás vezetője. A pénztári bizottság kötelessége a pénzek átvétele, azok kezelése és számadástétel. A pénztári bizottsági tagok egyetemlegesen felelősek azért, hogy a pénzek a számadások szerint mindig hiánytalanul meglegyenek.

A pénztár közös elzárása.

Az őrs pénztárát csak a pénztári tagok nyithatják és zárhatják. Az őrs pénztára két különböző zárral (lakattal) van ellátva. Minden zárnak két kulcsa van : első és másodpéldány. Az egyik zár kulcsait a pénztári bizottság egyik tagja, a másik zár kulcsait a pénztári bizottság másik tagja őrizi. A pénztári bizottsági tagok az egyszer átvett kulcsot és másodpéldányát egymásközött nem cserélhetik fel. A két zár kulcsai egy kézben együtt sohasem lehetnek.

Ha a pénztári bizottsági tag az őrs állomáshelyéről eltávozik, az őrizetében levő pénztárkulcsot az őt helyettesíteni hivatott csendőrnek kell átadnia. Amennyiben az őrszlaktanyában csak egy csendőr marad otthon, akkor a pénztári bizottsági tagok a pénztárkulcsokat még külszolgálatba is magukkal viszik.

Ha a pénztárkulcs elvesz, az elvesztője költségén azonnal új zárat kell beszerezni. A kulcs elvesztését az orszályparancsnokságnak be kell jelenteni.

A pénztár átadása.

Pénztári bizottsági tag változás esetén a pénztárat át kell adni. Az átadás a pénztári bizottsági tagok jelenlétében történik. Az új, vagy helyettes pénztári bizottsági tag az Átalányszámlakönyv és Közgazdálkodási könyv, valamint az egyéb okmányok alapján a pénztárban őrzött pénzek hiánytalanságáról meggyőződnie köteles. Ha eltérés mutatkoznék és azt azonnal rendbehozni nem lehetne, az osztályparancsnokságnak jelentést kell tenni.

Ha az őrsön csak egy csendőr marad otthon, a pénztári bizottsági tagok távollétének idején esetleg felmerülő költségek fedezésére, utólagos számadástétel kötelezettsége mellett, nyugta alapján az otthon maradó csendőrnek bizonyos összegű előleget lehet adni.

Pénzek átvétele és továbbítása.

Az osztályparancsnokság székhelyén állomásozó őrs pénzbeli járandóságait «Kézbesítő könyv»-vel az őrs pénztári bizottsága veszi át. Külörsőkön a pénzt és értékeket «Postai átvevőkönyv»-vel a postán együttesen megjelent két csendőr veszi át.

Átvett pénzeslevelet az őrsön a pénztári bizottsági tagok jelenlétében, a pecsétek épségben hagyása mellett, egyik oldalon fel kell vágni és a pénz megszámlálása után a borítékot «*Előttünk bontatott fel és . . . . P . . . f találtatott benne.*» záradékkal ellátás és a pénztári bizottság részéről történt aláírás után a pénztárba kell helyezni. Ha pénz postautalvánnyal, vagy fizetési utalvánnyal érkezett, az utalványszelvény hátlapjára a következő záradékot kell írni: «. . . . P . . . f felvételt». Ezt a záradékot a pénztárbizottság aláírja. Az őrsre érkezett minden pénzeslevél borítékját és minden utalványszelvényt, ha ügyszáma van, ahhoz kell csatolni, különben pedig az őrs pénztárában hat hónapig meg kell őrizni, s azután az őrsparancsnok azt megsemmisíti.

Pénz feladásához csak a m. kir. posta által kiadott úrlapokat

szabad használni. A feladott pénz utalványszelvényét a megfelelő ügdarabra kell ragasztani, ha ilyen nincs, az év végéig az őrspénztárban kell őrizni, azután pedig a számlákkal stb. együtt irattározni. — Pénzeslevél feladásánál a feladóvevények megőrzése tekintetében ugyanúgy kell eljárni, mint az utalvánnyal küldött pénzeknél.

Pénzilletmények igénylése és kifizetése.

Az őrs legénységét megillető pénzilletményeket az őrs «Fizetési jegyzék» alapján igényli. A fizetési jegyzékben az őrs élelmezési állományába tartozó minden csendőrt név- és rendfokozat szerint fel kell sorolni.

A fizetési jegyzékben a legénység rendfokozat szerinti rendszeres illetményeit (havizsoldot, csendőrségi pótdíjat, élelmezési pénzátalányt, esetleges lakáspénzt stb.) összegszerűen okmányolás nélkül kell tárgyalni.

A «Fizetési jegyzék»-et két példányban a hó 5-ére az osztályparancsnokság gazdasági hivatalához kell felterjeszteni.

Vezénylési pótdíjat «Kimutatás»-sal vagy «Utazási számadás»-ban veszi fel a legénység. Ha a vezénylési pótdíj az utazási számadás szerint többeknek jár, akkor az átvételt minden csendőr a menetlevélen elismeri.

Az illetményeket minden hó 1-én fizetik ki.

Az illetményeket tiszti állomáshelyen egy tiszt jelenlétében, az őrsön pedig két csendőr jelenlétében az őrsparancsnok fizeti ki. Az illetmények átvételét mindenki a Fizetési jegyzéken aláírásával ismeri el. Szabadságon levő csendőr postán kapja meg őrséről illetményeit.

Utazási költségek és ezek elszámolása.

A) Utazási okmányok.

Szolgálati utazásoknál az útbainditandó szállítmány parancsnokát, egyenkinti utazásoknál a csendőrt «Menetlevél»-el látják el. Ha az utazás sürgőssége miatt a csendőr menetlevéllel nem volna ellátható, vagy ha az utazás szükségessége járőrszolgálat közben állana elő, a csendőr utazási igazolványul «Szolgálati lap»-ot használ.

Közbiztonsági szolgálat érdekében teljesített utazásoknál, azokon a vasútvonalakon, amelyeken a viteldíjak átalányozva vannak, a csendőr személyviteldíjat nem fizet, de köteles menetlevelét vagy szolgálati lapját a jegyvizsgáló közegnek felmutatni. A nem átalányozott vasútvonalakon a csendőr köteles katonadíj szabás szerinti vasúti menetjegyet váltani.

Foglyok kísérése alkalmával a foglyok után felmerült vasúti, gőzhajódíjakat a járőr fizeti és a viteldíjat az utazási okmányán a jegypénztárral elismerteti.

Szállítmányoknál (2 vagy több csendőr) a menetlevélre csak a szállítmányvezető nevét írják, a vele utazó többi csendőrt csak számszerint jegyzik fel.

Sürgős szolgálati utazásoknál azt a szállítóeszközt kell igénybe venni, amelyiken a cél legrövidebben elérhető.

Az átalányozott vasútvonalakon utazó csendőrök menetlevelének bal felső szélén a következő záradék van: «Érvényes szolgálati utazásra vasúti menetjegy nélkül». E záradék nélkül a menetlevél menetjegy váltása nélküli utazásra érvénytelen. A menetlevelen az elindulást, megérkezést, vagy a továbbutazás napját az arra hivatott parancsnokság a következő záradékkal igazolja:

«Elindult: N.....ből .... év .....hó ...-én.

Bevonult: N.....be .... év .....hó ...-én.

Címnyomó.

N. N.
parancsnok.»

B) Utazási előleg.

Szolgálati utazások költségei fedezésére a csendőrök kisebb előlegeket kaphatnak az órs gazdasági átalányából. Nagyobb előleget a csendőr nyugtája alapján az órparancsnok igényel a gazdasági hivataltól.

Előleget csakis szolgálati célok fedezésére szabad felvenni.

C) Utazási számadás.

Minden szolgálati utazásról, melynek költsége a csendőrségi javadalmazást terheli, a csendőr az utazás befejezése után 8 napon belül utazási számadást szerkeszt. Utazási számadását az órparancsnoknak adja át, aki azt a gazdasági hivatalhoz beküldi. Az utazási számadáshoz az utazást elrendelő parancsokat eredetben kell csatolni.

Az utazási számadásban fel kell számítani az esetleg fizetett vasúti, gőzhajó- és előfogati viteldíjakat, vezénylési pótdíjat stb.

Vezénylési pótdíjra való igény megállapításánál a laktanyából történt elindulás, illetőleg a megérkezés ideje szolgál alapul.

Az utazási számadást a szállítmányvezető, egyenkinti utazásoknál pedig maga a csendőr szerkeszti.

Honvéd- vagy polgári bíróságokhoz vagy közigazgatási hatóságokhoz megidézések esetében felmerülő kiadások.

A) Idézések szolgálati ügyekben.

Ha a csendőrt szolgálati ügyben honvéd- vagy polgári bírósághoz vagy közigazgatási hatósághoz megidézik, menetlevelet vagy nyílt rendeletet kap. A menetlevél alapján felmerült költségeket a csendőrségi javadalmazás terhére számolja el.

Ha a csendőrt polgári büntetőbíróság tanuként megidézi, az osztályparancsnokság «Nyílt rendelet»-tel látja el. Ennek második oldalán levő költség számlát az osztályparancsnokság tölti ki. A csendőr a bíróság székhelyére és onnan vissza igénybevett szállítóeszközökért fizetett díjakat a nyílt rendelet első oldalán a vasúti, hajópénztárnál, előfogati igénybe vétele esetén pedig a községi előjáráságon igazoltatja.

A csendőr megjelenését az elnöklő bíró igazolja és a költség számlában feltüntetett költségeit kiutalja. Az utalványozás után a csendőr a nyílt rendelet harmadik oldalán lévő nyugtát az utalványozott összegnek megfelelően kitölti, aláírja és kifizetés végett az átalányt kezelő hivatali közegnek (királyi ügyész, járásbíróság vezetője) benyújtja. Ez az utalványozott összeget a nyílt rendelet harmadik oldalán levő nyugta levágása és átvétele után a csendőr részére kifizeti. A kifizetés megtörténtét a költség számla alatt igazolja, a nyílt rendeletet pedig a csendőrnek visszaadja.

A csendőr bevonulása után a nyílt rendeletet az órparancsnoknak átadja.

B) Idézések magánügyekben.

Polgári peres ügyekben megidézett csendőr menetlevelet vagy nyílt rendeletet és útielőleget nem kap, de az idézés kézbesítés után órparancsnoka útján az idéző bíróságtól költségeinek biztosítását kérheti.

Kórházi ápolás és kórházonkívüli gyógykezelés.

A honvédkórházba utalt csendőröket az oda- és visszautazásra érvényes menetlevéllel ellátva, részletes áttekintési (ellen) lajstrommal és élelmezési (ellen) jeggyel adják át a kórháznak. Ha a csendőr állapota megengedi, egyedül utazik a kórházba. Ha egyedül utazni nem képes, kísérőt rendelnek mellé. A kísérő részére külön menetlevelet állítanak ki.

A beteg csendőr visszahagyott ruházatát, szerelvényét, fegyverzetét, magántárgyait megőrzés végett az őrsparancsnoknak adja át.

A kórházi ápolás alatt álló csendőr terhére eső gyógy- és élelmezési költségtérítményt a csendőr legközelebbi illetményeiből vonják le. Ha a beteg csendőr a legközelebbi fizetési napon is kórházban van, akkor a terhére előre egy hónapra eső gyógy- és élelmezési költségtérítményt is levonják s a kórházi ápolás megszűnésével elszámolnak vele.

Olyan gyengélkedéseknél, amidőn az orvos a baj csekély voltánál fogva kórházi ápolást nem tart szükségesnek és a beteg csendőr felgyógyulására pár napon belül kilátás van, a csendőrt az őrs egészségügyi szolgálatát ellátó polgári orvos köteles kezelni.

Gyógyszerellátás.

Az őrsön gyógykezelt csendőrök gyógyszereinek beszerzése orvosi vény alapján történik. Az orvosi vényre az orvos a csendőr nevét, rendfokozatát és őrsállomását, polgári gyógyszerútból történő beszerzés esetén pedig még az egyszerű kiszolgálásra (expeditio simplex) vonatkozó utasítást is feljegyzi. Gyógyszerek rendelésénél mindenkor, tehát ugyanazon gyógyszerek ismétlésénél is, új vényt kell kiállítani.

A gyógykezelés befejeztével az orvosi vényeket a gyógyszerész által kiállított számlával együtt kimutatásba kell foglalni. Ezt a kimutatást mellékleteivel együtt az őrsparancsnoknak kell átadni, aki kifizetés végett felterjeszti.

Fegyverzet, szerelvény és lőszer kiszolgáltatása.

A próbacsendőröket fegyverzettel, szerelvénnel és lőszerrel az osztályparancsnokságok szerelik fel. Felszerelésükkor az általuk átvett cikkeket „Ruha és fegyverzeti könyvecské»-jükbe a gazdasági hivatal vezeti be.

Ha a szerelvényi cikkeket később kicserélik, azt a ruha és fegyverzeti könyvecskébe nem kell bevezetni. Lő- és szálfegyverek kicserélésekor azonban azok új számát a ruha és fegyverzeti könyvecskébe bevezetik és a régi számot áthúzzák.

A szerelvény gondozása.

A használatra kiadott szerelvények gondos kezeléséért a csendőr felelős.

A KÖZGAZDÁLKODÁSOKRA ÉS KÖZÉTKÉZÉSEKRE VONATKOZÓ HATÁROZVÁNYOK

IV.

A közgazdálkodásokra és közélkezésekre vonatkozó határozványok.

A közgazdálkodás lényege és célja.

A közgazdálkodás az őrökön beosztott nőtlen csendőrök háztartás-szerű közös gazdálkodása. Közgazdálkodásnak minden őrön lennie kell.

A közgazdálkodás tagjai.

Rendes tag az, aki a közgazdálkodás céljaira egyszer s mindenkorra egy nagyobb összeget (alaptőkét) s ezen felül még megfelelő összeget (napi betétet) rendszeresen befizet. Az elméleti vizsga után őrre beosztott próbacsendőr már a közgazdálkodásnak rendes tagja.

Rendkívüli tag az, aki csak napibetétet fizet.

A közgazdálkodásban résztvenni és ott étkezni köteles: *a)* minden nőtlen csendőr; *b)* az olyan özvegy és törvényesen elvált csendőr, akinek gondozásában és háztartásában élő gyermeke nincs; *c)* a vezényelt nő csendőr, ha vezénylési helyén háztartást nem vezet. Felmentést — írásbeli kérelemre — a szárnyparancsnok ad.

Alaptőke.

Az alaptőke célja az élelmicikkeknek és egyéb szükségleteknek kellő időben és mennyiségben való beszerzése és hasznos befektetések (földbérletek, sertéshízlalás, baromfinevelés stb.) biztosítása.

Az alaptőke legkisebb összege fejenként 150, legmagasabb 250 pengő. Alaptőkét minden rendes tag fizet.

Az alaptőkét egy összegben kell a közgazdálkodás pénztárába befizetni, de ha erre valamelyik új tag nem képes, részletekben is fizethet. Ilyen esetben a havi legkisebb törlesztési összeg próbacsendőrnél 10 pengő, csendőrnél 15 pengő.

Az alaptöketartozást és törlesztést az «Előjegyzés a közgazdálkodás (közétkezés) követeléseiről» című füzetben kell nyilvántartani. Ideiglenesen bármely okból távollevő tag alaptöketartozását hasonló módon köteles törleszteni.

Ideiglenesen szünetel azoknak a rendes tagsága, akik az órsről hat hétnél hosszabb ideig távol vannak (vezényeltek, kórházban levők, szabadságotaltak, büntetés alatt állók és polgári próbaszolgálaton levők). Ezek vagyონrészét a közgazdálkodás a mindenkori postatakarékpénztári kamatra használhatja. Ha azonban a közgazdálkodásnak pénzre nincs szüksége, a vagyónrészt, illetve a már befizetett összeget postatakarékpénztárba köteles helyezni, a betétkönyvet pedig a pénztárban megőrizni. A változás megszűnte napjától az elvezényelt stb. ismét rendes tagja lesz a közgazdálkodásnak.

Napibetét.

Kétféle napibetét van: rendes és felemelt. A tagok által megállapított rendes napibetétet a szárnyparancsnok hagyja jóvá. Rendes napibetétet fizetnek a rendes tagok.

Ugyanilyen elbírálás alá tartoznak a közbiztonsági szolgálatra beosztott tartósan vezényeltek és azok a próbacsendőrök, akik gyakorlati kiképzetés céljából vannak az órsre vezényelve, még akkor is, ha a közgazdálkodásnak nem rendes tagjai.

A felemelt napibetét alapja a rendes napibetét, amihez a százalékos emelés összegét kell hozzáadni.

20%-kal felemelt napibetétet fizetnek:

- a) a közgazdálkodás rendkívüli tagjai;
- b) ideiglenesen étkezők (szolgálatilag megjelenő szakaszparancsnok, idegen járőrök, ideiglenesen vezényeltek, átvonulók, le- vagy felszerelők, nős altisztek és családtagjai stb.);
- c) fogság fenyítés alatt állók, kivéve a laktanyafogsággal fenyítetteket, még abban az esetben is, ha a közgazdálkodásnak rendes tagjai;
- d) felülvizsgálat alatt álló rendes tagok.

A napibetétet minden hó 1-én egész hónapra egy összegben kell befizetni. A közgazdálkodás a napibetétet részben vagy egészben a következőknek téríti vissza:

- a) szabadságon levőknek és
- b) órson gyengélkedőknek, ha a közgazdálkodás étkezésében részt nem vesznek, a napibetét 80%-át;
- c) kórházban lévőeknek és

d) elvezényelteknek, azoknak, akik fegyelmi fenyítésüket nem az lálomáshelyen töltik, közös étkezés alól felmentetteknek, továbbá azoknak, akik a közgazdálkodásból végleg kiválnak (felülvizsgálat, polgári-, állami szolgálatba való végleges átlépés, leszerelés, nősülés, fogházba való átadás, szökés vagy elhalálozás) a teljes napi-betétet.

A kórházi ápolás alatt álló nőtlen legénység illetményeiből az ápolás tartama alatt napi 50 fillér a közgazdálkodást illeti meg. Ha az ilyen csendőr pótlására más órsről nőtlent vezényeltek, akkor ezt a napi járulékot a két órs közgazdálkodása fele-fele részben kapja.

Ha egy közgazdálkodás rendes tagját közétkezéssel rendelkező alakulathoz hat hétnél rövidebb időre vezénylik és onnan kórházba utalják, akkor az 50 fillér levonás teljes egészében a közgazdálkodást illeti meg.

A közgazdálkodás vezetése.

A közgazdálkodást a «közgazdálkodási bizottság» vezeti. Ennek feladata a közgazdálkodás vagyónának célszerű kezelése, gyarapítása s az ezzel kapcsolatos bevásárlások, a termények eladása, bérletek kötése, becslések, a szakácsnó felfogadása és elbocsátása.

A bizottság tagjai: az órsparancsnok, egy rendes tag, aki a közgazdálkodás vezetője és

egy számadást ellenőrző rendes tag. Az utóbbi kettőt a közgazdálkodás rendes tagjai választják. A megválasztott közgazdálkodásvezető ezt a megbízatást köteles vállalni. A közgazdálkodás helyes és okszerű vezetéséért elsősorban ő a felelős.

A számadást ellenőrző kötelessége a közgazdálkodás vagyónáról, a bevételekről és kiadásokról vezetett előjegyzéseket felülvizsgálni. Az órsparancsnok kötelessége a közgazdálkodásvezető és a számadást ellenőrző működésének felügyelése és irányítása. A közgazdálkodás minden tagjának kötelessége a bizottságot a gazdálkodás érdekében teljes odaadással támogatni.

A közgazdálkodás vagyónának kezelése.

A közgazdálkodás pénzbevételeinek és kiadásainak számszerű nyilvántartása és ellenőrzése a «Közgazdálkodási (közétkezési) könyv»-ben történik.

Becslés, vagyoni részesedés.

A közzgazdálkodás vagyona a közzgazdálkodás rendes tagjainak tulajdona. A becslés célja a közzgazdálkodás vagyonának a megállapítása, a tagok és előljárók tájékoztatása a közzgazdálkodás vagyoni viszonyairól és az egyes tagokra eső vagyónrészlől.

A közzgazdálkodási bizottság megbecsüli a közzgazdálkodás vagyont minden három hónapban, vagyis minden március, június, szeptember és december hó utolsó napjain. Ha a bizottsági tagok távolléte miatt ezeken a napokon becslés nem végezhető, akkor a következő napokra halasztható, de az előző hónap utolsó napján fennállott állapotot kell tekintetbe venni. Ezen felül becslést akkor kell végezni, ha valakinek a rendes tagsága megszűnik, vagy a közzgazdálkodásba új rendes tag lép be és az utolsó becslés óta 6 hét eltelt. A becslést a legnagyobb lelkiismeretességgel kell végezni.

Meg kell becsülni :

- a) az élelmicikkeket, a kerti terményeket vételáron, saját termelés esetén a termékeket a rájuk fordított kiadás erejéig, vagy a helyi piaci napi árak szerint ;
  - b) hasznos háziállatokat és azok termékeit a legjutányosabb helyi piaci áron ;
  - c) tüzelő-, világítási anyagok és tisztítószeret beszerzési áron ;
  - d) a közzgazdálkodás vezetéséhez szükséges beszerzett tárgyakat és
  - e) a közzgazdálkodásból beszerzett, a legénység kényelmi, szórakozási és művelődési érdekeit szolgáló berendezéseket és tárgyakat.
- A d) és e) pontban felsoroltakat az első 12 hónapban a tárgyak árainak $\frac{3}{4}$, a második évben $\frac{1}{2}$, a harmadik évben $\frac{1}{4}$ részében kell becsülni. A további években ezeket becslés alá vonni már nem lehet.

A kincstár terhére beszerzett, valamint az ezek pótlására később a közzgazdálkodás vagyonából vásárolt tárgyak becslés alá egyáltalában nem vonhatók.

A becslésről becslési jegyzőkönyvet kell felvenni, amely a becsült összes készletek és tárgyak mennyiség szerinti felsorolását és értékelését tartalmazza. A megbecsült készletek és tárgyak értékéhez a közzgazdálkodás készpénzét és követeléseit hozzá kell adni. A közzgazdálkodás tartozásait is fel kell sorolni és a vagyonból le kell vonni. A végösszeget annyi részre kell osztani, ahány rendes tagja van a közzgazdálkodásnak.

Ha a becslés rendes tag ki- vagy belépése alkalmával történik, a becslést elvileg ezek jelenlétében kell végezni. A becslés eredményének

a tudomásulvétele után két héten belül felszólalásnak van helye ; ennél későbbben emelt panaszok nem vehetők figyelembe.

A belépő rendes tag azt az összeget fizeti be (alaptőke) a közzgazdálkodásba, a kilépő rendes tag pedig azt az összeget kapja (vagyónrész) a közzgazdálkodásból, amennyit a becslés megállapít.

Ha valamely rendes tag bármely okból más közzgazdálkodás kötelekébe lép, vagyónrészt az új közzgazdálkodásnak kell átszámolni. Kölcsönös áthelyezések alkalmával a vagyónrészek közötti különbözet kiegyenlítése útján történik az elszámolás.

Az egész vagyónrészt ki kell fizetni a kilépő tagnak, ha :

- a) áthelyezés következtében olyan beosztásba kerül, ahol alapfőkét nem kell fizetni ;
- b) megnősül és
- c) a csendőrségtől tartósan elvezényelték.

Minden más okból történt fogyatékbajutás esetében a vagyónrészt, a postai költség levonásával, az illetékes gazdasági hivatalhoz kell elküldeni.

Étkezési szabályok.

A közös étkezésben csak csendőrök vehetnek részt. Kivétel a látogatóba érkezett családtag, aki az őrsparancsnok engedélyével és 20 %-kal felemelt napibetét ellenében legfeljebb egy napi közös étkezésben részt vehet. Idegenek a közzgazdálkodásból étkezést nem kaphatnak.

A napibetétért reggelit, ebédet és vacsorát ad a közzgazdálkodás.

A heti étlapot a közzgazdálkodásvezető és ellenőrző — a szakácsnő megkérdezése után — állítja össze. Az étlapot a konyhában kell kifüggeszteni.

Az étkezésre nézve az alábbiakat kell szem előtt tartani :

- a) a helyben szolgálatban álló legénységet étkezés céljából lehetőleg fel kell váltani ;
- b) ha nem ellenkezik a szolgálat érdekével, a legénységet lehetőleg akként kell szolgálatba vezényelni, hogy elindulás előtt, illetve bevonuláskor az étkezésben részt vehessen ;
- c) ha a járőr váratlanul és közvetlenül étkezés előtt vonul be, étkezésben kell részesíteni ;

d) a külszolgálatban álló járőr részére étkezést csak akkor kell készíteni, ha bevonulása előreláthatólag az étkezési időt követő két órán belül várható ;

e) idegen járőrök, átvonulók stb. csak akkor tarthatnak rendes étkezésre igényt, ha ebbeli szándékukat idejében bejelentették, vagy ha megfelelő készlet áll rendelkezésre.

Takarodó és ébresztő között ételt igényelni nem lehet. Ha a kiemeltre engedélyt kapott legénység rendes étkezési időre vissza nem tér a laktanyába, nem követelheti, hogy a részére elkészített ételt melegen tartsák, vagy eltegyék. Konyhában csendőr nem étkezik.

A külső szolgálatba induló járőrnek szolgálatának egy részére, vagy egész tartamára élelemmel ellátását táskázásnak nevezzük. A táskaelelmet a rendes tagok többségének a kívánsága szerint vagy a közigazdálkodás adja, vagy pedig mindenki a maga pénzén szerzi be. Csak kenyérrel ellátás nem tekinthető táskázásnak. A járőr tagjai — ahol szükséges — egészségi állapotuk, az évszak, az időjárási viszonyok és a beszerzési lehetőségek figyelembevételével lássák el magukat táskaelelemmel.

Közétkezés.

A kerületi parancsnokság olyan alakulatokról, ahol szükségesnek tartja, közigazdálkodás helyett közétkezés létesítését rendeli el azért, hogy a legénység napi étkezési pénzért jó és olcsó étkezést kapjon. A közétkezés tagjai alaptörvényt nem fizetnek s így a közétkezés vagyonának nem részesei. Közétkezést rendszerint csak tanalosztályoknál és tanfolyamoknál vezetnek.

A közétkezésben való részvételre ugyanazok a szabályok irányadók, mint a közigazdálkodásoknál.

A közétkezés fenntartása.

A közétkezés megalapításához a legszükségesebb első felszerelést a kincstár adja; fenntartása és pótlása a tagok napi étkezési pénzéből történik. A napi étkezési pénz összegét a közétkezési bizottság úgy állapítja meg, hogy a közétkezés — céljának megfelelően — zavartalanul fenntartható legyen, jó és bőséges étkezés mellett a kiadások a bevételekkel egyensúlyban legyenek.

A közétkezésben részvételre kötelezettekét távollétük idejére 20% levonással visszakapják az étkezési pénzüket. A levont 20% az állandó jellegű kiadásokhoz való hozzájárulás.

Étkezési szabályok.

A közétkezés étkezési szabályai a közigazdálkodás étkezési szabályaival általában azonosak. A heti étlapot az étkezőhelyiségben kell kifüggeszteni.

Különleges határozványok.

A Legfelsőbb Hadúr születés- és névnapján, továbbá Szent István napján és a csendőrnapon, minden közigazdálkodás és közétkezés a Szolg. Szab. I. R. 281. pontjában foglaltak szemelött tartása mellett, disztribúciót ad, amelyen az érdekelt alakulatoknak szolgálatilag nem akadályozott legénysége — nők is — résztvenni tartozik.

Minden próbacsendőr takarékosagra nevelése céljából köteles havonta legalább 5 pengőt a postatakarékpénztárban saját nevére elhelyezni. A takarékkönyv a betevő tulajdonát képezi, megőrzése a tanalosztály, illetve az őrsparancsnokság kötelessége.

Kis állományú ideiglenes különítmények, állandó járőrök legénysége részére, valamint olyan esetekben, amidőn a nőtlen legénység — átmenetileg — közigazdálkodásból (közétkezésből) nem élmezhet, az élmezést vendéglőből (kifőzdéből), hozatás útján kell biztosítani. Csak abban az esetben szabad ilyen legénységnek nyilvános étkezőhelyiségekben étkezni, ha az étkezés ilyen módon nem oldható meg, az ily étkezésnek azonban elkülönített helyen kell történnie.

Az őr (közétkezés) kincstári ágyneműjének és ezzel együtt a nőtlen legénység fehérneműjének a közigazdálkodás (közétkezés) kezelésében mosatása gazdaságos. Ha a fehérnemű és kincstári ágynemű bármely oknál fogva házilag nem mosható, a legénység fehérneműjét a saját költségén mosatja, míg a kincstári ágyneműt a gazdasági átalány, illetve a közigazdálkodás terhére kell mosatni és javíttatni. Ha az ágyneműn szakítások vannak, a szakácsnővel, vagy pedig e célra a gazdasági átalány terhére felfogadott egyénnel kell kijavíttatni.

A fehérneműk elkallódásának megelőzése, továbbá tisztasági és egészségi okokból minden csendőr szennyes fehérneműjét egy 40 × 60 cm nagyságú fehér vászonzacskóba gyűjtse. Ezeket a zacskókat a szennyesruha ládában kell tartani. Minden csendőr varrassa rá nevének a kezdőbetűit fehérneműjére és a vászonzacskóra.

vegye

1957. évi 11. sz. törvény

A Magyar Népköztársaság Kormányának 1957. június 27-i határozatával megalkotott 11. sz. törvény alapján a ruhagazdálkodási utasítások a következők:

1. A ruhagazdálkodási utasítások a következők: a) a ruhák előállítására, b) a ruhák forgalmazására, c) a ruhák használatára, d) a ruhák ártalmatlanítására, e) a ruhák elpusztítására vonatkozó utasítások.

RUHAGAZDÁLKODÁSI UTASÍTÁS

Ruhagazdálkodási utasítás.

Általános határozványok.

A m. kir. csendőrlegénység ruházatának színe és alakja a csendőrségre vonatkozó Öltözeti és Felszerelési Szabályzatban van megállapítva.

Ruházati tömegrendszer.

Azt az eljárást, amely szerint a csendőrlegénység ruházattal és lábbelivel való ellátása történik, ruházati tömegrendszernek (röviden: tömegrendszernek) nevezzük. Ezt az Ideiglenes Ruhagazdálkodási Utasítás (Cs. 14.) szabályozza.

A tömegrendszerű felruházás minden tényleges állományú csendőrt megillet.

A ruházat és lábbeli beszerzéséből és elkészítéséből felmerülő költségeket az «Összesített tömeg»-ből fedezik mely az «Első tömegbetét»-ből és a «Tömegátalány»-ből áll.

Az első tömegbetétet és a tömegátalányt együttesen «Tömegilleték»-nek; a tömegkönyv félévi lezárásánál mutatkozó maradványt «Tömegkövetelés»-nek, míg a hiányt «Tömegtartozás»-nak nevezzük.

Első tömegbetét.

Az első tömegbetét az Öltözeti és Felszerelési Szabályzatban rendszeresített ruházati cikkek és lábbeliek első beszerzésére szolgáló átalány, amelynek összegét az anyagok árának és kiállítási költségének megfelelően időnként a belügyminiszter állapítja meg.

Az első tömegbetét jelenleg gyalogosok és lovasok részére egyaránt 200 pengő. +

Tömegátalány.

1. Rendeltetés és mérve.

A tömegátalány rendeltetése a ruházat, lábbeli karbantartása és utánpótlása.

A tömegátalány rendfokozatra való tekintet nélkül jelenleg, gyalogosoknak és lovasoknak, havi 12 pengő.

Az első lovas kiképzésre vezényelt csendőrök a kiképzés idejére tömegátalánypótlék címén havi 3 pengőt kapnak.

2. Igény, annak kezdete és vége.

A tömegátalány, ha a csendőrséghez való felvétel a hó első napján történt, ettől a naptól, a hó közben belépőknek pedig a következő hó első napjától illetékes.

A tömegátalányra való igény annak a hónapnak utolsó napján szűnik meg, melyben a csendőr fogyatéka jut.

Igény a tömegvagyonra.

1. A tömegvagyon a csendőrlégénységnek csak feltételes tulajdona. Annak, aki a testületben legalább 5 évig megszakítás nélkül szolgált és önhibáján kívül leszerelési nyilatkozat alapján jutott fogyatéka, annak a tömegkövetelését és ruházatának becsértékét az esetleg fennálló kincstári tartozása levonása után ki kell fizetni.

Igény a tömegtöbbletre.

Ha egy csendőrnek az előirt tömegbeli cikkei megvannak és emellett tömegkövetelése az évi tömegátalány kétszeresénél több, a többlet kifizetését a csendőr kérheti akkor is, ha a csendőrségnél 5 évet még nem szolgált.

Tömegbeli cikkek és azok viselési időtartama.

A tömeg terhére beszerzett és leszerelés alkalmával becslés alá vonandó cikkeket, azok viselési időtartamát, továbbá azt, hogy az egyes cikkekből lehetőleg hány darabbal kell minden csendőrt ellátni, az alábbi táblázat mutatja :

Darab	Pár	A tárgy megnevezése	Viselési időtartam		
			év	hó	
2	—	Vadászkalap	1	—	
1	—	Tollforgó tokkal	2	—	
1	—	Tábori sapka	1	—	
3	—	Posztózubbony	1	—	
1	—	Szövetzubbony	2	—	
3	—	Posztónadrág	gy. legénységnek	1	—
2	—		lovasoknak	1	—
2	—	Lovagló (posztó) nadrág lovas legénységnek	1	—	
1	—	Szövetnadrág	2	—	
1	—	Bőrmellény	5	—	
1	—	Mente, lovas legénységnek	4	—	
1	—	Ujjas vállgallér	3	—	
2	—	Köpeny	3	—	
2	—	Nyakra való	—	6	
6	—	Zsebkendő	1	—	
—	4	Kapca	—	3	
3	—	Ing	pamutvászon	—	6
3	—	Alsónadrág		—	6
1	—	Ing	téli gyapot	2	—
1	—	Alsónadrág		1	—
2	—	Kardbojt (altiszti vagy tisztesi)	1	—	
2	—	Jelsípzsínór	1	—	
—	1		fehér szarvasbőr	—	—
—	1	Kesztyű	gyapjúval bélelt barna juhbőr	—	6
—	1		kötött khaki nyári	—	6
—	1	Sarkantyú felcsatoló készülék	1	—	
1	—	Csőóvó	1	—	
1	—	Igazolványvédő tok	1	—	
		Lovaglóbőrfolt (pár)	—	—	

Darab	Pár	A tárgy megnevezése	Viselési időtartam	
			év	hó
—	2	Csizma hosszúszerű	1	—
—	2	Csizma félszerű	1	—
		A gyaloglegénységnek mindkétféle csizmája egyik pár zsiros borjúbőrből, a másik boxbőrből		
—	2	Csizma hosszúszerű	1	—
—	2	Csizma félszerű	1	—
		A lovaslegénységnek hosszúszerű csizmája egyik zsiros borjúbőrből, a másik boxbőrből. A félszerű tetszés szerint.		
—	—	Csizmaanyag (pár) hosszúszerű	—	—
—	—	Csizmaanyag (pár) félszerű	—	—
—	—	Csizmafejelésanyag (pár)	—	—
—	—	Féltalp (pár)	—	—

A táblázatban feltüntetett cikkeket a kiszabott mennyiségen felül is ki lehet szolgáltatni, de azok értéke a csendőr tömegkövetelésénél több nem lehet. A csendőrök tömegbeli igényét a tömegvagyon korlátai között kell kielégíteni, a tömegtartozást kerülni kell. Erre különös figyelmet kell fordítani, ezért a felszerelők részére új cikket csak akkor szabad kiadni, ha becsült nincs raktáron és ha az új cikkek értéke az első tömegbetét és az első félévi tömegátalány együttes összegénél nem több.

Tönkrement ruházat értékének megtérítése.

A csendőr hibáján kívül szolgálatban tönkrement tömegbeli cikkekért a javadalmazás kártérítést fizet.

Ezt a kártérítést a tönkrement tömegbeli cikk értékének csak arra a hányadára fizetik, amely a még hátralevő viselési időtartamra esik.

Ha a csendőr valamely tömegbeli cikket ellenszegülések alkalmával rongálják meg, a kárt elsősorban az ellenszegülő köteles megtéríteni. Behajthatatlanság esetén a kárnak a csendőrségi javadalmazásból megtérítését a belügyminisztertől kell kérni.

Tömegbeli cikkeknek szándékosan, gondatlanságból, pajkosságból, általában önhibából való tönkretétele, vagy önhatalmú elidegenítése, az okozott kár megtérítésén kívül, fegyelmi vagy büntetőbírósi eljárás is vonhat maga után.

A megrongált ruházati cikk helyreállítási költségeit a vétkes viseli.

A tömegbeli cikkek kiszolgáltatása.

A legénység a szükséges ruházati cikkeket az osztályparancsnokság gazdasági hivatalától kapja.

Az anyaörsről ideiglenesen elvezényeltek a szükséges cikkeket anyaörsük útján kapják.

Tömegkönyv, ruha- és fegyverzeti könyvecske.

Minden csendőrnek Tömegkönyve, valamint Ruha- és fegyverzeti könyvecskeje van. A kiadott tömegbeli cikkeket a tömegkönyvben és a ruha- és fegyverzeti könyvecskében tartják nyilván.

A tömegkönyv a gazdasági hivatalnál, a ruha- és fegyverzeti könyvecske pedig az őrsparancsnokságnál van.

A tömegkönyvet félévenként a gazdasági hivatal az őrsre kiküldi, hogy a csendőr abból tájékozódjék tömegvagyonáról. Ha csendőrnek e tekintetben észrevétele volna, azt őrsparancsnokának jelenti.

A próbacsendőrök felruházása.

A felszerelő próbacsendőrök felruházása elsősorban a becsült készletből történik a gazdasági hivatalban. Ha a becsült készletből a próbacsendőrt nem lehet felruházni, a szerződötett vállalkozónál új ruházati cikkeket kell készíttetni, ebből azonban tömegtartozás nem keletkezik.

Minden felszerelőt két posztó zubbonyal és nadrággal, egy köppennyel, két pár félszerű csizmával és három rend fehérneművel, azonkívül a 31—32. oldalon levő kimutatásban felsorolt összes többi cikkel el kell látni.

A tömegbeli cikkek előirányzása.

A csendőr ruházatának pótlására vagy kiegészítésére évenként kétszer annyi tömegbeli cikket igényelhet, mint amennyit a tömegkövetelése megenged. Ez áprilisban és októberben történik, a 35—36. oldalon levő minta szerint.

Nyári cikkeket (pl. szövetruhát, ujjasvállgallért, stb.) csak októberben, téli cikkeket (pl. mentét, köpenyt, stb.) csak áprilisban lehet igényelni. Már előirányzott, de még ki nem adott cikkeket a következő előirányzatba felvenni nem kell. Pótelőirányzást csak kivételes esetekben lehet felterjeszteni.

A tömegbeli cikkek átvétele az őrsőkön.

Az előirányzott tömegbeli cikkeket csomagban postán küldik az őrsőkre. A csomagokat a postán az őrsparancsnokból és egy csendőr-ből álló bizottság veszi át. Minden csomag tartalma a benne levő előirányzatokban van felsorolva.

Az átvételnél a csomagok számát, külső állapotát és lezárását ellenőrizni kell. Ha valamely csomag sérült, akkor azt a postahivatalnok jelenlétében meg kell mérni és fel kell bontani, hogy a küldemény esetleges sérülése, vagy hiánya még a postahivatalban megállapítható legyen.

A gazdasági hivatal raktárából átvett, vagy postán érkezett cikkeket azok tulajdonosai az őrsparancsnok, vagy más közvetlen előjáró jelenlétében felpróbálják. Kifogástalan ruházati cikkek átvételét az előirányzatban névaláírással kell igazolni. Ha valamely ruhadarab nem testhezálló, a hiányt vagy hibát az előirányzat megfelelő rovatában meg kell jelölni és az előirányzattal együtt közvetlenül a vállalkozónak vissza kell küldeni.

Az őrsparancsnok által megvizsgált és a csendőr által kifogás nélkül átvett ruházat, vagy lábbeli utólag a vállalkozóval szemben kifogás tárgya nem lehet.

A tömegbeli cikkek felett rendelkezés.

A csendőr használatában levő minden tömegbeli cikk a csendőrnek csak feltételes tulajdona. Tömegbeli cikkeket, ha azok hasznavehetetlenek is, egymás között kicserélni, eladni vagy elajándékozni nem szabad; ha a csendőr bármely oknál fogva fogyatékbba jut, használatában levő összes tömegbeli cikkeit becslés és raktárolás végett köteles a gazdasági hivatalhoz beszoigáltatni.

Az áthelyezett csendőr összes tömegbeli cikkeit, ruha és fegyverzeti könyvecskéjét, kincstári szerelvényi tárgyait magával viszi.

Eljárás hasznavehetetlen cikkekel.

Minden ruházati cikket addig kell viselni, míg olyan állapotba nem jut, hogy viselése a csendőrség tekintélyének ártana. Diszben már nem alkalmas öltözéki cikkeket szolgálatonkivüli kimenő alkalomával s ha már erre sem alkalmasak, külszolgálatban kell viselni.

Ha valamely ruházati cikk hosszú és rendes használat folytán, vagy pedig más oknál fogva olyan állapotba jutott, hogy még javítás-

sal sem lehet használhatóvá tenni, azt a tulajdonos nevével ellátva, a laktanya kamrájában elkülönítve kell elhelyezni, hogy az őrsparancsnok a legközelebbi szemle alkalmával kiselejtezés végett bemutassa.

M. kir.....számú csendőrkerület.

.....i őrs.

N. N. gyalogcsendőr.

Előirányzat

1941. I. félévre az alább felsorolt öltözeti cikkek szükségletéről.

Darab v. pár		Mult félévi tömeg követelés tartozás		Az előirányzott cikkek beszerzési ára		Mellék szükségletek	Az átvétel elismerése
		p e n g ő		egyenként	összesen		
		250					
Az öltözéki cikkek megnevezése		p e n g ő					
1	Köpeny			88	88	Éremfüggesztő	Nem vetttem át, gombok hiányoztak
2	Zubbony			39	78		
1	Pantalló			25	25		Testhez illők átvetttem
1	Mente			75	75		
Összesen :				227	266		

Kelt.....1940 október 1-én.

N. N.
csendőr.

A ruházat előleges megvizsgálása után a kimutatott öltözéki cikkek szükségletét igazolom.

Kelt.....1940 október 5-én.

N. N. alhadnagy
szakaszparancsnok.

M. kir.....számú csendőrkerület.

.....i órs.

N. N. lovas csendőr.

Előirányzat

1941. I. félévre az alább felsorolt tömegbeli cikkek szükségletéről.

Darab v. pár	A tömegbeli cikkek megnevezése	Mult félévi tömeg		Az előirányzott cikkek beszerzési ára		Mellék-szükség-letek	Az átvétel elismerése
		követelés	tartozás	p e n g ő			
		250		egyenkint	összesen		
1	Vadászkalap teljes			13	13		Átvettem
1	Ing (3. sz.)			2	2		Átvettem N. N. csendőr
1	Gatya (3. sz.)			2	2		
1	Fehér kesztyű (8. sz.)			7	7		
1	Sarkantyú			2	2		
2	Jelsípszinór			2	4		Átvettem N. N. csendőr
Összesen :				28	30		

Kelt.....1940 október 1-én.

N. N.
csendőr.

A ruházat előleges megvizsgálása után a kimutatott tömegbeli cikkek szükségletét igazolom.

Kelt.....1940 október 5-én.

N. N. alhadnagy
szakasparancsnok.

TARTALOMJEGYZÉK.

Illetményszabályok.

	Oldal
<i>Rendszeres és állandó illetmények</i>	3
Havizsold	3
Csendőrségi pótdíj	3
Élelmezési pénzátalány	4
Szállásilletmény	4
<i>Különös — alkalmi — illetmények</i>	4
Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények	4
Ügyködési utazások	4
Költözködési utazások	4
Vezényeltetéseknél járó illetmények	6
Vezénylési pótdíj	6
Kísérleti díjak	7
Mérsékelt áru dohány	7
Életmentésért és hullakifogásért járó jutalomdíj	7
Kórházi ápolási igény	8
Gyógyszerekre igény	8

Órsgazdászatkezelési utasítás.

Bevezetés	11
A pénztári bizottság	11
A pénztár közös elzárása	11
Pénztár átadása	12
Pénzek átvétele és továbbítása	12
Pénzilletmények igénylése és kifizetése	13
Utazási költségek és ezek elszámolása	13—14
Honvéd- vagy polgári bíróságokhoz vagy közigazgatási hatóságokhoz meg- idézések esetében felmerülő kiadások	15
Kórházi ápolás és kórházonkívüli gyógykezelés	15
Gyógyszerellátás	16
Fegyverzet, szerelvény és lőszer kiszolgáltatása	16
Szerelvény gondozása	16

Közigazdálkodásokra és köztétkezésekre vonatkozó határozványok.

A közigazdálkodás lényege és célja	19
A közigazdálkodás tagjai	19
Alaptőke	19

	Oldal
Napibetét	20
A közigazgatás vezetése	21
A közigazgatás vagyonának kezelése	21
Becslés, vagyoni részesedés	22
Étkezési szabályok.....	23
Közétkezés	24
A közétkezés fenntartása.....	24
Étkezési szabályok	25
Különleges határozványok	25

Ruhagazdálkodási utasítás.

Általános határozványok	29
Ruházati tömegrendszer.....	29
Első tömegbetét	29
Tömegátalány	30
Igény a tömegvagyonra	30
Igény a tömegtöbbletre	30
Tömegbeli cikkek és azok viselési időtartama	30
Tönkrement ruházat értékének megtérítése.....	32
A tömegbeli cikkek kiszolgáltatása	33
Tömegkönyv, ruha- és fegyverzeti könyvecske	33
A próbacsendőrök felruházása	33
A tömegbeli cikkek előirányzása	33
A tömegbeli cikkek átvétele az őrökön	34
A tömegbeli cikkek felett rendelkezés	34
Eljárás hasznavehetetlen cikkekkel	34
Előirányzat	35-36